

ഖുർആൻ ആശയ വിവരണം
കെ പി സകരിയ്യ

ഇഹാനും പ്രായശ്ചിത്തവും

(അധ്യായം 58 • മുജാദില)

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي
إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ خَائِرُكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ
(١) الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ
أُمَّهَاتُهُمْ إِنَّ أُمَّهَاتَهُمْ إِلَّا الَّتِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ
لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ
غَفُورٌ (٢) وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا ذَلِكَ
نُوعٌ مِّنْ الْعَمَلِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (٣) فَمَنْ لَّمْ
يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا
فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ذَلِكَ
لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ (٤)

1. സ്വന്തം ഭർത്താവിനെക്കുറിച്ച് നിന്നോട് തർക്കിക്കുകയും അല്ലാഹുവിനോട് ആവലാതിപ്പെടുകയും ചെയ്ത സ്ത്രീയുടെ വാക്കുകൾ അല്ലാഹു കേട്ടിരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ ഇരുവരുടെയും സംഭാഷണം അല്ലാഹു കേൾക്കുന്നുണ്ടായി

രുന്നു. അവൻ എല്ലാം കേൾക്കുന്നവനും കാണുന്നവനുമല്ലോ.

2. നിങ്ങളിൽ സ്വപത്നിമാരെ മാതാക്കൾക്ക് തുല്യമായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നവർ നിഷിദ്ധ കൃത്യമാണുവർത്തിക്കുന്നത്. അവരുടെ പത്നിമാർ അവരുടെ മാതാക്കളല്ല. അവരെ പ്രസവിച്ച സ്ത്രീകൾ മാത്രമാണ് അവരുടെ മാതാക്കൾ. ഹീനമായ വാക്കും പച്ചനൂണയുമാണ് അവർ പറയുന്നത്. ഏറെ മാപ്പുരുളുന്നവനും പൊറുക്കുന്നവനുമാണ് അല്ലാഹു.
3. സ്വപത്നിമാരെ മാതാക്കൾക്ക് തുല്യമായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും പിന്നീട് ആ മൊഴിയിൽനിന്ന് മടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നവർ, അവർ പരസ്പരം സ്വപത്നിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഒരു അടിമയെ മോചിപ്പിക്കണം. നിങ്ങൾക്കുള്ള സദുപദേശമാണിത്. നിങ്ങളുടെ ചെയ്തികളെപ്പറ്റി സൂക്ഷ്മജ്ഞാനിയാണ് അല്ലാഹു.
4. ഇനി വല്ലവനും അടിമയെ കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ ദമ്പതികൾ പരസ്പരം സ്വപത്നിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, ഭർത്താവ് രണ്ടു മാസം തുടർച്ചയായി നോമ്പ് നോൽക്കണം. അതിനും സാധിക്കാത്തവർ അറുപത് പാവങ്ങൾക്ക് അന്നം നൽകേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലാഹുവിലും അവന്റെ ദൂതനിലും നിങ്ങൾ ശരിയാവേണം വിശ്വസിക്കാനാണിത് നിയമമാക്കുന്നത്. നിഷേധികൾക്ക് വേദനയുറ്റ ശിക്ഷയുണ്ട്.

ആമുഖം

സുറത്തുൽ മുജാദില ഖുർആനിലെ 58ാം അധ്യായമാണ്. ഇതിൽ 22 സൂക്തങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇത് മദനിയായ അധ്യായങ്ങളിൽപെട്ടതാണ്. സുറത്തിന് മുജാദില എന്നും മുജാദല എന്നും പേരുണ്ട്. ഈ മുജാദില എന്നാൽ 'തർക്കിക്കുന്നവൾ' എന്നും മുജാദല എന്നാൽ 'തർക്കം' എന്നുമാണ് അർത്ഥം.

ഭർത്താവ് ദേഷ്യത്തിന്റെ സന്ദർഭത്തിൽ ഭാര്യയോട്

നീ എന്റെ ഉമ്മയുടെ സ്ഥാനത്താണ് എന്ന് പറഞ്ഞ് തലാഖ് പിരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായമുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിനാണ് 'ഇഹാർ' എന്ന് പറയുന്നത് أنت علي كظهر أمي (നീ എന്റെ മേൽ എന്റെ മാതാവിന്റെ മുതുകുപോലെയാകുന്നു) എന്ന് പറയുന്ന രീതി. ഇത് സംബന്ധമായ കാര്യത്തിൽ ഒരു സ്ത്രീക്കുണ്ടായ അനുഭവവും അതിലുള്ള വിധിയും പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഈ സൂറയുടെ സമാരംഭം. ആറാം സൂക്തം വരെ ഈ കാര്യത്തിന്റെ മതവിധികൾ വിശദീകരിക്കുന്നു. ഏഴാം സൂക്തം മുതൽ 10ാം സൂക്തംവരെ കപടവിശ്വാസികളുടെ നിലപാടിനെ അപലപിക്കുന്നു. കപടവിശ്വാസികൾ കാണിക്കുന്ന ദുഷ്ടന നടപടികളൊന്നും നിങ്ങളെ ബാധിക്കുകയില്ലെന്ന് വിശ്വാസികളെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്നു.

11ാം സൂക്തം മുതൽ 13ാം സൂക്തം വരെ മുസ്‌ലിംകളെ സദസ്സിന്റെ മര്യാദകൾ പഠിപ്പിക്കുന്നു. 14ാം സൂക്തം മുതൽ അവസാനം വരെ സത്യവിശ്വാസികളും കപടവിശ്വാസികളും രണ്ടിനുമിടക്ക് ആടിക്കളിക്കുന്ന വരുമെല്ലാം ഉൾപ്പെട്ട മുസ്‌ലിം ഉമ്മത്തിന് ആത്മാർത്ഥമായ നീതിബോധത്തിന്റെ മാനദണ്ഡമെന്താണെന്ന് ഖണ്ഡിത രീതിയിൽ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നു. അല്ലാഹു വിലും അന്ത്യദിനത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്നവർ അല്ലാഹുവിനോടും റസൂലിനോടും എതിർത്തു നിൽക്കുന്നവരുമായി സ്നേഹബന്ധം പുലർത്തുകയില്ല എന്ന പരാമർശത്തോടെ ഈ അധ്യായം അവസാനിക്കുന്നു.

പദവിശകലനം

التي تجادلك الله أല്ലാഹു قول വാക്ക്, الله قد سمع നിന്നോട് തർക്കിക്കുന്നവളുടെ, في زوجها തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ കാര്യത്തിൽ, وتشكى സങ്കടം ബോധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, إلى الله അല്ലാഹുവിനോട്, والله يسمع അല്ലാഹു കേൾക്കുന്നുണ്ട്, تحاوركما നിങ്ങൾ ഇരുവരുടെയും സംഭാഷണം, إن الله നിശ്ചയമായും അല്ലാഹു, الذين كاهنونا എന്നവനാണ്, بصير കാണുന്നവനാണ്, الذين يظاهرون ഇഹാർ ചെയ്യുന്നവർ (സ്വപത്നിമാരെ മാതാ

ക്കൾക്ക് തുല്യമായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നവർ), منكمن നിങ്ങളിൽ നിന്ന്, من نسائهم തങ്ങളുടെ ഭാര്യമാരെ, ما هن അവരല്ല, أمهاتهم അവരുടെ മാതാക്കൾ, إن أمهاتهم അവരുടെ മാതാക്കളല്ല, إلا الاتى യാതൊരു സ്ത്രീകളല്ലാതെ, ولدينهم അവരെ പ്രസവിച്ചു, وإنهم ليقولون നിശ്ചയമായും അവർ പറയുകയാണ്, منكرا ഹീനമായ, من القول വാക്കും, وزورا പച്ച നുണയും, وإن الله തീർച്ചയായും അല്ലാഹു, غفورا മാപ്പുരുളുന്നവനും, غفورا പൊറുക്കുന്നവനും, والذين يظاهرون ഇഹാർ ചെയ്യുന്നവർ, من نسائهم തങ്ങളുടെ ഭാര്യമാരെ, ثم يعودون പിന്നെ മടങ്ങുന്നവർ, لا قالوا ആ മൊഴിയിൽനിന്ന്, فتحرير മോചിപ്പിക്കണം, رقبة ഒരു അടിമയെ, من قبل മുന്പായി, أن يتماسا അവർ പരസ്പരം സ്പർശിക്കുന്നതിന്റെ, ذلك നിങ്ങൾക്കുള്ളതാണത്, توعظون به അത് മുഖേന സദുപദേശം ചെയ്യപ്പെടുന്നു, والله അല്ലാഹു, بما تعملون നിങ്ങളുടെ ചെയ്തികളെപ്പറ്റി, خبير സൂക്ഷ്മമായി അറിയുന്നവൻ, فمن لم يجد ഇനി വല്ലവനും കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ, فصيام എന്താൽ നോമ്പുകൾ പിടിക്കുക, شهرين രണ്ടു മാസം, متتابعين തുടർച്ചയായി, من قبل أن يتماسا പരസ്പരം സ്പർശിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, فمن لم يستطع എന്നാൽ അതിന് സാധിക്കാത്തവർ, فإطعام ഭക്ഷണം കൊടുക്കണം, ستين അറുപത്, مسكينا പാവങ്ങൾക്ക്, ذلك അത്, لتؤمنوا നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കാനാണ്, بالله അല്ലാഹുവിൽ, ورسوله അവന്റെ ദൂതനിലും, وتلك ഇവ, حدود الله അല്ലാഹുവിന്റെ നിയമപരിധികളാണ്, وللكافرين നിഷേധികൾക്കുണ്ട്, عذاب أليم വേദനയുറ്റ ശിക്ഷ

ആശയം

സാമൂഹിക ജീവിതത്തിന്റെ പ്രധാന യൂണിറ്റാണ് കുടുംബം. കുടുംബം രൂപീകരിക്കപ്പെടുന്നത് വിവാഹത്തിലൂടെയാണ്. വൈവാഹിക ജീവിതത്തിലെ ബന്ധാബന്ധ വിചേദന നിയമങ്ങൾ സൂക്ഷ്മതയോടെ കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. വിവാഹം ബന്ധമാണെങ്കിൽ വിവാഹമോചന ബന്ധം വിചേദനമാണ്. വിവാഹ ബന്ധംകൊണ്ട് ഉണ്ടായിത്തീരേണ്ട സ്വസ്ഥതയും സമാധാനവും അതുമുഖേന ലഭിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ വിവാഹമോചനം അനുഗ്രഹമായിത്തീരും. എന്നാൽ അത് തോന്നിയപോലെ ആകാൻ പാടില്ല. അതിനാൽ ആ കാര്യത്തിൽ അല്ലാഹു വ്യക്തമായ മാർഗനിർദ്ദേശക നിയമങ്ങൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

വിവാഹമോചനരംഗത്ത് അജ്ഞാനകാലത്ത് നിലനിന്നിരുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായത്തെപ്പറ്റിയാണ് ഇവിടെ വി

സാമൂഹിക ജീവിതത്തിന്റെ പ്രധാന യൂണിറ്റാണ് കുടുംബം. കുടുംബം രൂപീകരിക്കപ്പെടുന്നത് വിവാഹത്തിലൂടെയാണ്. വൈവാഹിക ജീവിതത്തിലെ ബന്ധാബന്ധ വിചേദന നിയമങ്ങൾ സൂക്ഷ്മതയോടെ കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. വിവാഹം ബന്ധമാണെങ്കിൽ വിവാഹമോചന ബന്ധം വിചേദനമാണ്. വിവാഹ ബന്ധംകൊണ്ട് ഉണ്ടായിത്തീരേണ്ട സ്വസ്ഥതയും സമാധാനവും അതുമുഖേന ലഭിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ വിവാഹമോചനം അനുഗ്രഹമായിത്തീരും. എന്നാൽ അത് തോന്നിയപോലെ ആകാൻ പാടില്ല.

ശകലനം ചെയ്യുന്നത്. സ്വപത്നിമാരെ മാതാക്കൾക്ക് തുല്യരായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും അതുവഴി അവരുമായുള്ള വിവാഹബന്ധം അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന നടപടി. ഇത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാവുന്ന രീതിയല്ല. നിങ്ങളുടെ പത്നിമാർ നിങ്ങളുടെ മാതാക്കളല്ല. നിങ്ങളെ പ്രസവിച്ചവരാണ് നിങ്ങളുടെ മാതാക്കൾ. എന്നാൽ നിങ്ങൾ കലികയറുമ്പോൾ ഹീനമായ വാക്കുകളും വ്യാജ പ്രസ്താവനകളും നടത്തുന്നു. അതിനാൽ ഇത്തരം പ്രവണതകൾ അവസാനിപ്പിക്കുകയും അല്ലാഹുവിലേക്ക് വേദിച്ചുമടങ്ങുകയും ചെയ്യുക.

ഔസുബ്നു സാമിത് ഒരു വ്യഭനായിരുന്നു. വാർധക്യം വന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിൽ മാറ്റങ്ങൾ വന്നു. ഒരിക്കൽ വീട്ടിൽ വന്നപ്പോൾ ഭാര്യയുടെ സംസാരം അദ്ദേഹത്തിന് ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിലെ ജാഹിലിയ്യത്ത് പുറത്തുവന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: **أَنْتَ عَلِيٌّ كَظْهَرِ أُمِّي** “നീ എന്റെ മേൽ എന്റെ മാതാവിന്റെ മുതുകുപോലെയാകുന്നു”

താമസിയാതെ ഈ അവിവേകം അദ്ദേഹം തിരിച്ചറിഞ്ഞു. പറഞ്ഞുപോയ വാക്ക് മടക്കിയെടുത്തു എന്ന നിലക്ക് അദ്ദേഹം ഭാര്യയെ സമീപിച്ചു. ഭാര്യ ചൗലാ ബിൻത് സഅ്ലബ അതംഗീകരിച്ചില്ല. അവർ പറഞ്ഞു: **إِذَا بَرَّ بَرَّ** പ്രഖ്യാപിച്ച നിലക്ക് അതിലുള്ള മതവിധിയെന്താണെന്ന് അറിയണം. അവർ നബി(സ)യുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: ‘റസൂലേ, ഔസ് എന്നെ വിവാഹം ചെയ്യുമ്പോൾ ഞാനൊരു യുവതിയായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ എനിക്ക് വയസ്സായി. മക്കളും അധികമുണ്ട്. എന്നിട്ട് ഇപ്പോഴിതാ അദ്ദേഹം എന്നെ ഇഹാർ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് എന്നെ സംബന്ധിച്ച് വല്ല ഒഴികഴിവു ഉണ്ടെങ്കിൽ അത് എനിக்கும் അദ്ദേഹത്തിനും ആശ്വാസകരമായിരുന്നു’.

നബി(സ) മറുപടി പറഞ്ഞു: ‘നിങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഇതുവരെ ഒരു കൽപനയും വന്നുകിട്ടിയിട്ടില്ല. അതിനാൽ നിങ്ങളുടെ അവരുമായുള്ള ബന്ധം നിലനിൽക്കുന്നില്ല’. എന്നാൽ അവർ ആ വിഷയത്തിൽ നബിയോട് തർക്കിച്ചു. അവർ ഈ വിഷയത്തിൽ തീരുമാനം വഹ്യ് മുഖേന ഉണ്ടാകുന്നതിനായി പ്രാർഥിച്ചു. ഈ സുറത്തിലെ ആദ്യവചനങ്ങൾ നബി(സ)ക്ക് അവതീർണ്ണമായി. നബി(സ) പറഞ്ഞു. **ചൗലാ, സന്തോഷിച്ചുകൊൾക. നിങ്ങളുടെ വിഷയത്തിൽ ഇതാ വഹ്യ് വന്നിരിക്കുന്നു.**

‘ഇഹാർ’ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കപ്പെടേണ്ട ഒരു വിവാഹമോചന രീതിയല്ല. എന്നാൽ അതിൽ വേദിച്ചു മടങ്ങുന്നവർ തങ്ങളുടെ ശപഥ ലംഘനത്തിന്റെ പ്രായശ്ചിത്തമായി ഒരു അടിമയെ മോചിപ്പിക്കുക. അതിനു സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ രണ്ടുമാസം തുടർച്ചയായി നോമ്പ് നോൽക്കുക. അതിനും സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ 60 അഗതികളെ അന്നമുട്ടുക. ഇതാണ് വിധി.

സ്ത്രീകൾക്ക് അല്ലാഹുവിന്റെയും പ്രവാചകന്റെയും അടുക്കൽ ഉയർന്ന അംഗീകാരമാണുള്ളത്. ഒരു സ്ത്രീക്ക് നബിയുടെ മുമ്പിൽ കർക്കശമായി പ്രശ്നങ്ങൾ ഉന്നയിക്കാം. സ്ത്രീകളുടെ അന്വേഷണങ്ങൾക്ക് അല്ലാഹു പ്രത്യേകം ഉത്തരം നൽകി. സ്ത്രീ ശബ്ബത്തിന്റെ അംഗീകാരം തലമുറയിലേക്ക് മുഴങ്ങി

സ്ത്രീകൾക്ക് അല്ലാഹുവിന്റെയും പ്രവാചകന്റെയും അടുക്കൽ ഉയർന്ന അംഗീകാരമാണുള്ളത്. ഒരു സ്ത്രീക്ക് നബിയുടെ മുമ്പിൽ കർക്കശമായി പ്രശ്നങ്ങൾ ഉന്നയിക്കാം. സ്ത്രീകളുടെ അന്വേഷണങ്ങൾക്ക് അല്ലാഹു പ്രത്യേകം ഉത്തരം നൽകി. സ്ത്രീ ശബ്ബത്തിന്റെ അംഗീകാരം തലമുറയിലേക്ക് മുഴങ്ങിക്കേൾക്കുംവിധം അത് ഖുർആനിക അധ്യായത്തിന്റെ വചനങ്ങളായി നിലനിൽക്കുന്നു. സ്ത്രീ അടിച്ചമർത്തപ്പെടേണ്ട വളോ പ്രതികരിക്കാൻ പാടില്ലാത്തവളോ അല്ല. മുജാദില സ്ത്രീകളുടെ അംഗീകാരത്തിന്റെ പ്രഖ്യാപന അധ്യായമാണ്.

കേൾക്കുംവിധം അത് ഖുർആനിക അധ്യായത്തിന്റെ വചനങ്ങളായി നിലനിൽക്കുന്നു. സ്ത്രീ അടിച്ചമർത്തപ്പെടേണ്ടവളോ പ്രതികരിക്കാൻ പാടില്ലാത്തവളോ അല്ല. മുജാദില സ്ത്രീകളുടെ അംഗീകാരത്തിന്റെ പ്രഖ്യാപന അധ്യായമാണ്.

അവതരണ സന്ദർഭം

ഈ സുറയിലെ ആദ്യവാക്യങ്ങളുടെ അവതരണ സന്ദർഭവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വന്ന ഒരു നിവേദനം ഇപ്രകാരമാണ്:

قَالَتْ عَائِشَةُ تَبَارَكَ الَّذِي وَسَّعَ سَمْعُهُ كُلَّ شَيْءٍ، إِنَّ لَأَسْمَعَ كَلَامَ خَوْلَةَ بِنْتِ ثَعْلَبَةَ وَيَخْفَى عَلَيَّ بَعْضُ وَهِيَ تَشْتَكِي زَوْجَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (ص) وَهِيَ تَقُولُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَكَلْتُ شَبَابِي، نَثَرْتُ لَهُ بَطْنِي، حَتَّى إِذَا كَبُرَتْ سَنِيَّ وَانْقَطَعَ وَلَدِي ظَاهِرَ مِنِّي، اللَّهُمَّ أَشْكُوا إِلَيْكَ، فَمَا بَرَجْتَ حَتَّى نَزَلَ جِبْرَائِيلُ بِهَؤُلَاءِ الْآيَاتِ: قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ التِّي تَجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ (ابن ماجه 1691)

“ആഇശ(റ) നിവേദനം: എല്ലാം കേൾക്കാൻ സാധിക്കുന്ന അല്ലാഹുവിന് സ്തുതി! തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പ്രശ്നത്തിൽ നബിയോട് ആവലാതി ബോധിപ്പിച്ചിരുന്ന ചൗലാ ബിൻത് മഅ്ലബയുടെ സംസാരം ഞാൻ അവ്യക്തമായി കേട്ടിരുന്നു. അവർ പറഞ്ഞു: ‘അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ, എന്റെ യൗവനം അദ്ദേഹം ഉപയോഗിച്ചു. എനിക്ക് ഒട്ടേറെ മക്കളുമുണ്ടായി. ഇപ്പോൾ എനിക്ക് വയസ്സേറെയായി. എന്റെ മക്കൾ വേർപിരിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം എന്നെ ഇഹാർ ചെയ്യുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ മുമ്പിൽ എന്റെ സങ്കടങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുന്നു’. അധികം താമസിച്ച്, ഈ ഖുർആൻ വാക്യങ്ങളുമായി ജിബ്രീൽ(അ) പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. (ഇബ്നുമാജ 1691) ●